

ÁRA 50 KORONA

VASÁR NAP

**POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI
KÉPES HETILAP**

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., Ó-utca 10. sz.
Telefonszámok: 42-49, 198-04.

**MEGJELENIK
MINDEN
VASÁR NAP**

Előfizetési árak: Egész évre 1800 K.
Félévre 950 K. Negyedévre 480 K.
Egyes szám ára ... 50 korona.

Budapest, 1923.

IV. évfolyam, 18. szám.

Vasárnap, május 6.

A gazda hitele.

(—y.) A korona következetes romlása folytán a hitelélet megakadt, mert senki sem kölcsönöz pénzt azzal a kockázattal, hogy azt majd kisebb értékben kapja vissza. Már pedig hitelre a gazdasági vállalkozásoknak éppoly szükségük van, mint a kenyértészának az élesztőre. Így a gazdának évről-évre nagy pénzt kell befektetnie a talajmívelő

munkálatokba s a földön át forgatott tőkét csak a termények letakarítása után kapja vissza. De, mert bevételeit jórészt adókban kell elfizetnie, nem rendelkezik a forgatáshoz szükséges üzleti tőkével sem. Annál kevésbé van ahhoz elegendő tőkefeleslege, hogy állatokat, nagyobb gépeket szerezhesen be vagy költségesebb talajjavító munkálatokat végezhesen. Hiányzó tőkeszükségletét hitel útján kell pótolnia. Ha tehát megfelelő hitelforrá-

A «Hangya» hódolata Károlyi Sándor gróf szellemének.
Meskó Pál gazdasági főtanácsos ünnepi beszédet mond a főtí sírnál.

sok nem állanak rendelkezésére, akkor fennakad a gazdálkodásban, nem bírja fejleszteni a termelést. Ezért a hitelinséget gazdasági szempontból országos csapásnak kell tekintenünk.

Méltán törik a fejüket a közgazdasági élet vezető férfiai a hitelkérdés megoldásán, de a sok felmerült terv között egy sincs olyan, amely kellő gyakorlati eredménnyel biztatna.

Bennünket ezen a helyen különösen a gazda-hitel kérdése érdekel. Ennek rendezését legtöbben úgy képzelik el, hogy a gazda búzavalutás alapon kapja a hitelt. A számítás igen egyszerű. Felvesz a gazda — mondjuk — 250.000 korona kölcsönt. Feltéve, hogy a kölcsön felvételének idején a búza métermázsánkénti ára 25.000 korona, ez az összeg éppen 10 métermázsza búza akkori árának felel meg. A gazda tehát a kölcsön lejáratakor 10 métermázsza búza akkori árának megfelelő összeget tartozik visszafizetni. Így ha a búza ára a kölcsön lejártáig megkétszereződik, akkor a gazda 500.000 koronával egyenlíti ki a tartozását. Természetesen, emellett még búzaértékre átszámított kamatot is fizet. A búzavalutás hitelnek ezt a formáját a Magyar Olasz-bank már be is vezette.

A búzahitel ajánlói azt mondják, hogy a gazdának megfelel ez a kölcsön, mert csak a termelt búzáját kell eladnia s mindig megkapja azt a pénzt, amivel kiegyenlítheti a tartozását. Ez nagyjában igaz is.

Csak az a baj, hogy a gazda nem csupán búzát termel, hanem sok olyan más terményt és állati húst is, amelynek ára nem mindig tart lépést a búza árával. Megeshetik, hogy a gazda a kölcsönpenzen hizókat állít be s mire értékesítésre kerülne a sor, a kiviteli korlátozások folytán a sertés ára annyira leszáli, hogy a kész kiadások se térülnek meg. Ez már egyszer megtörtént velünk s a jövőben is megtörténhetik. De hogyan fizessük vissza a kölcsönt búza értékben, ha a kölcsönpenzzel a búza árán mélyen alul maradt értéket állítottunk elő!? Nyilván ráfizetünk a búzavalutás kölcsönre minden olyan esetben, amikor az előállított termény a búza áremelkedését nem követi. Éppen ezért a búzaértékre szóló kölcsön a gazdák hitel-szükségletének általános kielégítésére nem alkalmas.

Nem is felelne meg az osztó igazságnak, hogy ugyanakkor, amikor a nagybankok és ezek közgazdasági vállalatai a jegyintézettől 12%-os kamatú hitelt élveznek, a termelő gazdákat olyan kölcsönpenzre szorítsák, amelynek kamata többszörösen túlnőhet a tőkén. A jegyintézeti olcsó hitelforrásból a gazdák is részarányosan akarnak meríteni. Ez a követelésük a jog és méltányosság szempontjából megtagadhatlan.

Természetesen jegyintézeti kölcsönrel nem lehet kielégíteni a mezőgazdaság egész hitelszükségletét, hanem ennek csupán csekély hányadát. Csak

fennmarad továbbra is az a kérdés, hogyan teremtsük elő a még szükséges ezermilliókat.

Mi azt hisszük, a hitelkérdés orvoslásának a külföldi kölcsön a feltétele, amely lehetővé teszi valutánk megrögzítését, mert mihelyt pénzünk értéke állandósul, mindjárt megindulhat a hitel-igények kielégítése kockázat nélkül. Azért ment most a miniszterelnök meg a pénzügyminiszter Párisba, onnan Rómába és Londonba, hogy a külföldi kölcsönt megszerezzék. Ha ez sikerül, egyidőre állandósíthatjuk a valutát s ez a rövidlejáratú hitel kérdését önmagától megoldja.

Állandósított valuta hiányában a hitelinség le-
küzdhetetlen. Minden pótvalutás megoldás töké-
letlen, de tökéletlensége mellett igazságtalan is
volna afféle megoldás, amely a termelő gazdák
számára drágább hitelt vezetne be, mint amilyent
más gazdasági ágazatok élveznek.

MI HIR (A POLITIKÁBAN?)

Bethlen István gróf miniszterelnök és Kállay Tibor pénzügyminiszter *Khuen Héderváry* Sándor gróf követségi tanácsos kíséretében Párisba utazott. A kormány ugyanis az ország pénzügyi és közgazdasági helyzetét illetőleg lépéseket tett az iránt, hogy az ántánt jóvátételi bizottsága előtt felfogását ismertethesse és az orvoslás módját vele együttesen megbeszélhesse. A párisi jóvátételi bizottság eleget tet a kormány kérésének, a kormányelnököt és a pénzügyminisztert meghívta és meghallgatásuk napjával május 4-ikét tűzte ki.

A miniszterelnök és a pénzügyminiszter ezért indult Párisba, onnan pedig Londonba és Rómába utazik.

Miután ez az út hosszabb időt vesz igénybe és körülbelül két-három hétig tart, a nemzetgyűlés április 28-án elhatározta, hogy üléseit május 23-ig elnapolja.

Bethlen István gróf miniszterelnök elutazása előtt pártközi értekezleten bizalmasan tájékoztatta a vezető politikusokat külföldi útjának céljáról. A miniszterelnököt távolléte idején *Daruváry* Géza igazságügyminiszter, *Kállay* Tibor pénzügyminisztert pedig *Walkó* Lajos kereskedelmi minisztert helyettesíti.

A nemzetgyűlés több mint egyhetes érdekes vita után befejezte

a gazdasági munkabérek szabályozásáról

szóló törvényjavaslat tárgyalását. A vita befejezése után *Nagyatádi Szabó* István földmivelésügyi miniszter igen tartalmas beszéd keretében foglalkozott a mezőgazdasági munkások helyzetével. A törvényjavaslatnak a céljáról szólva, kijelentette, hogy a munkások védelmére törvény erejével lehet majd közbelépni, mert sok helyütt még mindig kizsákmányolják a földmunkásokat. A gazdákat felhívják, hogy lássák be a nép nagy nyomorát és áldozatok árán is nyujtsanak munkát.

A részletes tárgyalás során a javaslat egyes szakaszait módosították.

A munkabérmegállapító bizottságok felállítását az egész ország területén kötelezővé tették.

A kormány szükség esetén az 1924. gazdasági éven túl is hatályban tarthatja ezt a törvényt, amelynek hatályát eredetileg csak két gazdasági évre tervezték.

Képek a fóti emlékünnepről.

Balról: Patacsi Dénes nemzetgyűlési képviselő ünnepi ódát szaval. Mellette balról Meskó Pál; közöttük Balogh Elemér, a «Hangya» vezérigazgatója. — Jobbról: A «Hangya» koszorúja. A koszorú mögött áll Dessewffy Emil gróf, a «Hangya» elnöke.

+MEZŐGAZDASÁG+

A rétek trágyázása.

Irta: Surányi János.

A statisztikai adatok szerint természetes kaszálóinkon kat. holdanként országos átlagban még 16 métermázsa széna sem terem, amivel egyáltalán nem lehetünk megelégedve, s amit aránylag egyszerű eszközökkel könnyen lehetne a kétszeresére fokozni. De kell is erre törekedni feltétlenül, mert a rétek termésének fokozása egyik leghatalmasabb eszköze az állattenyésztés fejlődésének s így közvetve közgazdasági helyzetünk javításának is.

Mi okozza azt, hogy réteink ilyen keveset teremnek és mi módon segíthetünk ezen? Röviden felelhetünk az első kérdésre: a magyar gazda mostoha gyermeke a rétet mindig, azt nem gondozta, arról a termést mindig csak elvitte, de vissza trágyával nem pótolta semmit. A feleletet szénából előállított trágya a szántóföldre került, ez gazdagodott, a rétet pedig az örökös csak «adással» folyton-folyvást szegényedett és lassanként kimerült. Ilyenformán a második kérdésre már magától adódik meg a válasz: a rétet is, mint szántóföldet, trágyázni kell, hogy kielégítő termést adjon és ki ne merüljön. Az okszerű trágyázással fokozhatjuk a terméseket és — ami igen figyelemre méltó — javítjuk a széna minőségét is, mert kizsárolt talajon csak az igénytelen, keveset termő fűvek, növények, vagy csak a gyomok és moha szaporodnak el, az értékesebb takarmányfűvek és herefélék kipusztulnak, mert nem találják meg a nekik szükséges kellő mennyiségű táplálékot. A jól trágyázott rétet a szárazságot sem érzi meg úgy, mint a kellően nem gondozott, mert a trágyázás folytán a növények előbb és gyorsan indulnak fejlődésnek, erős gyökérzetet fejlesztenek, melyek oda is lehatolnak, ahonnan a víz még szárazságban sem egyhamar párolog el, másrészt pedig a gyorsan és erőteljesen fejlődő növény a téli és tavaszi nedvességet, a sarjnal pedig egy jó nyári esőt jobban kihasználhat, mint a sinylódó, gyengén fejlődő.

Mivel trágyázunk a réteket? Ebben a tekintetben a gazdának most a **műtrágyák** elterjedésével sokkal könnyebb a helyzete, mint volt akkor, mikor még csak a komposzt és az istállótrágya állott rendelkezésre, melyeknek alkalmazása költséges és főleg igen veszélyes is volt a réten. A műtrágyák közül a réten most a szuperfoszfát és Thomas-salak mint foszforsavtrágyák, a 40%-os kálisó mint kálitrágya és a kénsavas ammóniák és mézsnitrogén mint nitrogéntrágya jöhetnek tekintetbe. Vályog- és agyagtalajokon legtöbbször csak a foszforsav és nitrogéntrágyákra lesz szükség, homok-

homokos és tőzeges talajokon ezeken kívül még a kálitrágyák alkalmazását sem szabad mellőzni. A szuperfoszfátból kat. holdanként 180—200 kg., a Thomas-salakból 200—300 kg., a 40%-os kálisóból 75—100 kg., a kénsavas ammóniából és mézsnitrogénből pedig 40—60 kg. alkalmazandó kat. holdanként.

Az elszórás idejére és egyéb, a műtrágyázás végrehajtására vonatkozó tudnivalók a következők: a szuperfoszfátot és Thomas-salakat az őszi vagy a tél folyamán szórjuk ki a rétre, úgyszintén a kálisót is, a nitrogénműtrágyákat pedig közvetlenül a kivitavasodás előtt. A mézsnitrogén kiszórásánál azonban nagyon ügyelni kell arra, hogy annak idejében a gyepe ne legyen nedves. Előfordulhatnak esetek, mikor a foszforsav- és kálitrágyát is nem őszi vagy a tél folyamán tanácsos kiszórni, hanem tavasszal, pl. laza homoktalajokon vagy olyan réteken, amelyek tavasszal víz alatt állanak; ezeken csak a víz letakaródása után szabad elszórni a műtrágyákat.

Figyelemmel kell lenni arra is, hogy tőzeges talajokon nitrogéntrágyázásra sem a kénsavas ammóniák, sem a mézsnitrogén nem alkalmazható, mivel pedig ma chilisalétromot kapni nem lehet, ilyen réteken a nitrogéntrágyázásról ma csak apró, érett istállótrágyával vagy komposzttrágyázással gondoskodhatunk. Közvetve ilyen rétek is gazdagodnak, azonban nitrogénben olyan módon, hogy a foszforsav- és kálitrágyák hatására a pillangós virágú növények is fellépnek és jobban elszaporodnak a réten, amelyek a nitrogént a levegőből is képesek felvenni és gyökérzetükkel a talajnak átadni.

Ha a rétet a fent már feltüntetett műtrágyamennyiségekkel alaposan átrágyáztuk, akkor a további években kisebb adagokat is használhatunk. A foszforsav- és kálitrágyákat pedig nem lesz szükséges évenként, hanem csak minden harmadik évben alkalmazni, nitrogéntrágyázással azonban, mivel annak hatása rövidebb ideig tartó, jó lesz minden évben élni.

Képünk egy egyszerű rétműtrágyázási kísérlet eredményét tünteti fel. Eszerint a szuperfoszfáttal és kálisóval való trágyázást a rétet kat. holdanként 15 mm., a szuperfoszfáttal, kálisóval és chilisalétrommal való trágyázást pedig 26 mm. terméssel hálálta meg, vagyis a rétet megtermése megháromszorozódott. Ez is tehát egyik bizonyíték a sok közül annak az állításnak bizonyítására, hogy okszerű kezeléssel és trágyázással természetes réteink terméseit könnyen meg lehetne kétszerezni.

Ha nem áll jól, vagy ha nem nő a bajusza, használja a világ-hírű *Amor* bajuszpedrőt.

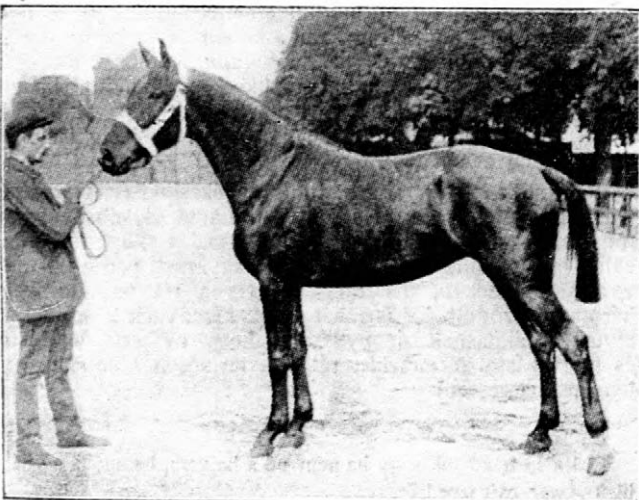
A lovak nagyvilágából. Irta: Kiss Mihály.

A francia normandiai ló.

Míg Angolországban az állam egyáltalában nem törődik a lótenyésztéssel — nem tart állami méneket s így nincs méntelepe, sem állami ménese — addig Franciaországban a köztenyésztésre való mének intézménye még sokkal gondosabban ki van építve, mint akárcsak nálunk is volt a háború előtt. Erre leginkább az előző időkben tett háborús tapasztalatok adtak okot, hogy a háborúhoz rengeteg sok ló kell, mely részben a katonát szállítja, de még igen sokkal nagyobb részben az ágyúkat, a löszert, az élelmet és a hadi felszerelést. A magát is dicsőségesnek nevező hiú francia nemzet mindenkor szerette, sőt gyakran kereste a háborút; talán nem is annyira a hősiesség kedvéért, mint inkább ama terület-hódításokért, melyekkel országának területét, gazdagságát és nemzetének dicsőségét emelni igyekezett.

Franciaország tehát számot vetett azzal, körülbelül hány lovassági, hány könnyebb és nehezebb tüzérségi és mennyi szekerész-(trén-)lóra lenne szüksége hadseregének és eszerint osztotta be az országot lótenyésztőkerületekre, eszerint osztotta ki az állami méneket az ország különböző vidékeire, hogy minden katonai lóféleségből annyit termeljen az ország, amennyire valósággal szüksége van. Nálunk is így volt egészen a nagyhírű *Kozma* Ferenc haláláig, aki az újabkori magyar lótenyésztés megteremtőjének nevét érdemli. Sajnos, hogy ő utána elejtették a komoly számvetést és az egész ország lóanyagának angol telivérrel való túlságos elfinomításába estek, mintha a hadseregnek, a nemzet védelmének egyéb lóra nem is lenne szüksége, mint csupa könnyű, apró, fúrge, ficáncoló huszárlóra. Ebben a volt «közös» hadsereg lóbeszerzési intézményét is jórésben terheli az uszítás büne. Most isszuk meg a levét ennek a főzésnek. A kiscgazdának, aki jobban akarná mívelni a földjét, hogy többet termeljen, a könnyű, cingár huszárlóféleség nem felel meg; — nehéz belga lovak után áhítozik, a könnyű félvérmeneket nem szereti, mert hitvány a csikója, nem eke elé való. Olyan ritka már a jó erős félvérlo ebben a csonka országban, hogy elvéve az ugyancsak gyérszámú ágyúk előtt is hidegvérű lovat láttunk félvérlovakkal vegyesen befogva. Tehát nemcsak a gazdaközönség, hanem a honvédelem érdeke is kívánja, hogy mihamarabb több és több, erősebb termetű, durvább csontú, jó félvérmeneket bocsássanak a gazdaközönség rendelkezésére: jó Furiózókat, Nortstárokat és Noniuszokat. *Kozma* Ferenc idejében, amikor ilyenféle ménjeink még nagyszámban voltak, eszéágában sem volt a kiscgazdának — még a Muraközvidék tőzsomszédságában sem — hogy nehéz lovak után vágyakozzék.

Franciaország leghatalmasabb és legértékesebb félvérlova az ú. n. *normandiai* ló, mely ennek az országnak északi és nyugati részén található ma már nagy elterjedtségben.

Normandiai ló.

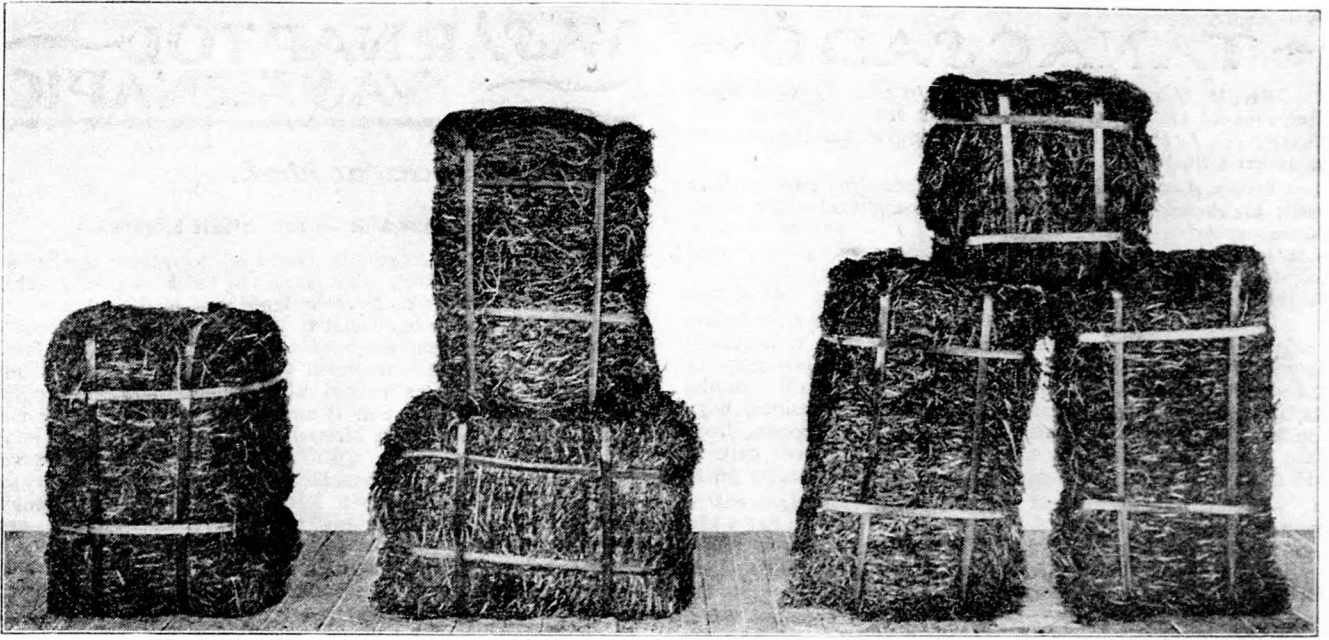
Szinte felesleges, hogy képét itt bemutatjuk, mert elég lenne azt mondanunk, hogy szakasztottan olyan, mint a jóféle mezőhegyesi *Noniusz*. Hiszen ennek az ősapját is onnan hozták körülbelül 100 éve Mezőhegyesre és ami lovat ma *Noniusznak* hívnak, az mind annak az egy *Noniusz* nevű ménnek az egyenes leszármazottja. A franciaországi kiscgazda kezén levő eredeti normandiai ló, bár nem oly nehéz, mint a hidegvérű lovak, hatalmas, erős, de kissé puha; a gazdasági munkában igen jól beválik; csikóját már két éves korában tanításba lehet venni és lassan-lassan könnyebb gazdasági munkára használni. Keményebb, szívósabb lovat nyerne belőle, ha angol telivérrel keresztezik. Az ilyen keresztezésből származót *anglo-normand* lónak hívják; a világpiacon igen keresett, mint nagyobb, nehezebb, pompásan ügöző hintós ló. A háború előtt rendkívül sokat vittek ki Amerikába és a világ leggazdagabb államaiba 6—30 ezer koronás árbán, amikor nálunk ugyanakkor az olasz, görög, török oláh és szerb lóvásárló bizottságok 6—700 koronáért szedték a könnyű magyar lovat. Igaz ugyan, hogy már a békés, csanád- és torontálmegyei *tájfajtás* *Noniuszok*, meg a hasonló bácskai lovak akkor sem voltak jó néhány ezer koronán alul kaphatók. Az is igaz, hogy a jó magyar normandiai lónak, a *Noniusznak*, tisztességes takarmány kell, hogy kellően fejlődjen. Kukoricaszáron, hitvány szalmán, töreken és répán nem lehet drága lovat nevelni. Azért az olyan vidékre nem való a *Noniusz*, ahol a kiscgazda lova abrakot még csak nem is lát, nemhogy azzal élne és ahol erős, egészséges takarmánytermelés, főleg lucerna nincs.

A francia *anglo-normand* lovak színéjavát ügétőversenyekben is kipróbálják. Nem olyan sebesek, mint az amerikai versenyügetők, de azért egy és fél perc alatt képesek egy kilométert megtenni négykilométeres futásban. Ez is rendkívül emeli e lovak értékét. Bizony nálunk is elkélne a kiscgazdák körében az okos, számítással vezetett, mértékletes kocsiversenyek felkarolása.

Zügmének. Hajdan virágozott lótenyésztésünket nagy veszély fenyegeti. Sok a zügmén! A földművelésügyi kormányzat már évtizedekkel előbb látta, hogy a mén adja a fele csikót. Ha tehát jó kancát minden gazda kezére juttatni nem tud, legalább azt akarja elérni, hogy rossz mén ne lehessen apja a jövőendő csikó-nemzedéknek. Ezért köztenyésztésre törvény szerint csak olyan mén használható, melyet a lóhoz értő egyénekből összeállított ménvizsgáló bizottság jónak talál. Ezzel szemben azt tapasztaljuk, hogy kiscgazdáink legnagyobb része nem-megfelelőnek találta a ménfedezeti kancáját. Nem gondolja meg, hogy az a pár korona megtakarítás, amit a zügménnél eszközölt olcsóbb fedezetésnél megtakarít, az neki esetleg egy-két százezer koronányi veszteséget jelent abban, hogy rosszul formált, vékony csontú, rossz állású értéktelen csikaja lesz utána.

A dohány ültetése. A dohánypalántákat tudvalevőleg melegágyban kell nevelni s a megfelelőket május elején kell kiültetni a szántóföldre. Előzőleg sekélyen (ne mélyen!) szántuk fel a dohányföldet, borona és henger váltakozó munkájával porhanyítsuk meg, hogy rögmertes földbe jusson a palánta. A palánták közül a legerőteljesebbeket: a 4—5 levelű, zömök, sűrű gyökérzetűeket válasszuk ki s nagylevelű fajtát 70 cm. sor- és 50 cm. növénytavolra, kislevelű fajtát 60 cm. sor- és 40 cm. növénytavolra ültessük. Legjobb borus időben végezzük a palántázást. Az ültetett palánta tövét még azon napon állott vízzel kiadósan öntözzük be, hogy a víz a talajrézecskeket hozzá mossa a gyökerekhez s így a gyökerek gyorsan elkezdenek a talajból nedvességet, tápanyagokat felszívni, azaz a palánták gyorsan megerednek.

A cserebogár, mint takarmány. A baromfiak — mint ezt már megírtuk — nagyon hálásak a húsneműek, bogarak, pajorok, giliszták stb. eledelért. A cserebogár olcsón szerezhető meg s kellően előkészítve szintén igen jó baromfieléség. *Wolff*, egy német tanár, a drága húsliszttel egyértékűnek mondja. Németországban főzve és megdarálva lovakkal és sertésekkel is etették. (Ez utóbbiak számára okvetlenül meg kell főzni, mert a cserebogárban él a legveszedelmesebb sertés-gilisztának fejlődési alakja) Baromfiak számára előbb zsákba kötve a kemencében teljesen ki kell szárítani s tétlen, mikor a baromfi rovaréleséget nem talál, minden elaprózás nélkül is eléjük lehet szórni a készlet nagysága szerint kisebb-nagyobb mennyiségben. Természetesen emellett más takarmányról (burgonya, szemes árpa, ocsu stb.) is kell gondoskodni a baromfi számára. Az így táplált tyúkok sok téli tojással fogja meghálálni gondoskodásunkat.

A műtrágyák hatása a takarmányfélék termelésére.

Balról: trágyázatlan; középen: szuperfoszfáttal és kálisóval; jobbról az említettekén kívül még chilisalétrommal trágyázott rétettermése. (Hungária Műtrágya-, Kénsav- és Vegyipari Gyár R.-T. felvétele.)

Burgonyatermelésünk fokozása. Jó talajröbön levő földünket okvetlenül szántuk meg ősszel jó mélyen, mikor is a télen elnordadt talajt tavasszal nem kell, sőt kár volna újra szántani. Némi fogasolás után jó magágyba kerül a vetőgumó. Természetesen a vetőgumó minősége is befolyásolja a termést. Jó fajtából való nagyobb gumókat célszerű vetni és nem az apraját. Ugyanis a burgonyabetegségek következtében a gumó apró marad. Ha tehát valaki egyébként a betegség tüneteit a gumón megállapítani nem is tudja, mégis megmenekül attól, hogy beteg gumó ültetésével termését kockáztatja, ha egyetlen apró gumót se ültet el, hanem csak jól kifejlődött példányokat. A nagy termés további biztosítéka a művelési munka tökéletessége. A termés annál nagyobb lesz, minél többször kapáljuk és töltögetjük a burgonyasorokat. Így nem fog a gazda burgonyától tápanyagot és vizet elvonni, másrészt a töbe felhántást sok omlás föld növekvése serkenti a burgonyának gyökérzetét, illetőleg a gumókat nevelő, földalatti szárát. Persze a gyakori kapálás és töltögetés sok munkát okoz, ha ezt mindig kézikapával végezzük. Ezért okosan cselekszik a gazda, ki — esetleg szomszédaival társulva — töltögetőeként szerez be és így egy lóval vagy egy marhával játszva elvégzi e munkát sokszor és alaposan. A fogatos töltögetés feltétele azonban az, hogy a burgonyatövek egyenes sorban álljanak. Gondoljunk már erre az ültetéskor és sorhúzó után rakjuk le a gumókat.

A tehén ápolásának befolyása a termelt tej mennyiségére. A termelt tej mennyisége hű mértéke a tehén általános közérzetének. Mindazon körülmények, melyek a tejelő állatra kedvező befolyással vannak, azok növelik, ellenkezők pedig csökkentik a tejhozamot. *Backhaus* két tehenénél a tejhozam 70%-kal, a tej zsírtartalma pedig 8%-kal csökkent, mikor a bőrápolást megszüntették; a carskojeseloi cári tehenészetben 8 tisztavérű tehén közül két simenthalit tehenénél 10%-kal, a hollandinál pedig 15%-kal csökkent a tej azon tíz nap alatt, mikor a teheneket nem tisztogatták. Hasonlóképp befolyásolja a közérzetet a környező levegő hőmérséke és a levegőnek tisztasága. Ha hideg, légvonatos az istálló, vagy ha a legelőn csipős, hideg szélnek van kitéve az állat, ha az időjárás hirtelen változik, akkor a tejhozam csökken. Hasonlóképp kedvezőtlenül hat a tejelésre a fülledt, túlmeleg levegő. Egy Majnafrankfurt vidéki tehenészetben 3700-ról 4000-re, sőt 4300 literre emelkedett egy-egy tehén évi tejhozama, mikor az istállót szellőztetőberendezéssel látták el s így az istállóban kellemes, friss levegő állott mindig a jószágoknak rendelkezésére. Kívánatos dolog továbbá a többterme'és érdekében szelíden banni a tejelőkkel: mindenféle izgatástól, nyugtalanítástól óvni őket s így ápolni bennük az általános jó közérzetet. A tejmennyiség csökkenését vonja maga után pl. a durva változás, láрма az istállóban, a tehén álláshelyének gyakori változtatása, a borjú hirtelen elválasztása stb., stb. Tapasztalat szerint jó hatással van a tejhozamra, ha a legelőre is felszert építünk, mely a hőség és hideg esők ellen a fejős jószágot megvédi.

Minő viszonyok közt gazdaságos a lótenyésztés? A lótenyésztés sikerrel csak ott üzhető, hol a tenyésztői szakértelem, a gondos és ügyes ápolás, a szükséges tőke mellett a természeti viszonyok is a tenyésztendő állat szervezetének megfelelőek. Szikár, szívós, szilárd szervezetű ló csak termékeny, elég mély, száraz természetű, inkább a magasabb fekvésű, mészből hiányt nem szenvedő talajon nevelhető. Itt tápdús, ha nem is nagy tömegű a legelő és rétek növényzete, másrészt jól tenyészik a legjobb lószéna: a lucerna és az igénytelenebb baltacim. A mocsaras területek, az ingadozó talajvíztől kiáztatott és mészszegény talajok növényzete nem nyújt — különösen ásványi — tápanyagot a lónak elegendő mennyiségben, miért is e rögnek csak vékonycsontú, csenevész jószág lehet a szülőtte. Termékeny lópatalajok és időnkint esetleg iszappal trágyázott folyópartok megfelelőek a tömeges hidegvérűek számára. A hidegvérű szikár ló lesz és tömegéből veszít a száraz égalj homokos talaján, míg a melegvérű a buja talaj legelőjén petyhüdt szervezetre tesz csak szert: szivacsosabb csontokat, lazább inakat és puha patákat növeszt. A széljárta vidék nincs ártalmára a tenyésztésnek. A tödőfejlődésnek kedvez a tengerszint feletti nagyobb magasság, mert a ritkult levegő a szervezetet mélyebb belélegzésre készíti. Nélkülözhetetlen eszköze a sikeres lótenyésztésnek a térs, esetleg hullámos, mindazáltal száraz talajú legelő, mely a növedékállatnak kiadós mozgási alkalmat nyújt kitartóan gyors tempóban is. Ha van tenyésztési ág, melynél az «állattenyésztés legelő nélkül, halgazdaság viz nélkül» közmondás érvényes, úgy — érthető okból — elsősorban a lótenyésztés az.

A fölözés. Nagyobb tejtömegek fölözésére a tejgazdaságok, tejszarnokok, tejszövetkezetek gépeket használnak, de a kisebb háztartások 1—2 liternyi tejükről a tejtől még mindig úgy szedik le, hogy a tejet állni hagyják a pincében mindaddig, míg a tejszírnak jelentékeny része a felületre nem gyűlt. A tejben elszórt zsírszemcséknek annál nagyobb része jut a felszínre, azaz a fölözés annál élesebben sikerül, minél tovább sikerül a tejet a savanyodástól megóvni, minél alacsonyabb s minél megfelelőbb alakú az edény, melyben a tejet tartjuk. Ha ugyanis a tej savanyodásnak, alvadásnak indul, akkor a tejben megszilárdult alvadék megakadályozza a zsírgolyócskák felfelé szállását. Minden módon törekedjünk tehát arra, hogy a tejnek 24 óráig a megsavanyodását megakadályozzuk. Ezt legegyszerűbben úgy érjük el, ha az edényt hideg, talán jeges vízbe állítjuk, hogy a tejnek hőmérséklete 12—14° fölé ne emelkedhessen. Az edény lapos legyen, mert, minél alacsonyabb a tejréteg, annál könnyebben a felületre jutnak még a kisebb zsírgolyócskák is, miáltal a fölözés élesebben nyer. Végre nagyon fontos, hogy kiküszöböljük a felfelé szökülő tejesköcsögöket, mert a zsírgolyócskák nagyon hajlamosak az edény falához való tapadásra; ha tehát felfelé haladtukban belütköznek az edénynek befelé húzó falába, ott megállanak, feljebb nem szállnak s így nem növelhetik a leszedendő tejszint.

TANÁCSADÓ

Kérdés. Haszonbérbe vettem egy 9076 hold nagyságú ingatlant. Honnan tudhatnám meg hitelesen a kataszteri tiszta jövedelmét? (D. J., Polgár.) — **Felelet.** A községi előjárásnál őrzött kataszteri birtokívekből.

Kérdés. A kommunizmus alatt nagybátyám kényszerrel eladatta velem házrészemet. Megjegyzem, ekkor már nagykorú voltam. Most visszaszerezhetem-e azt és hogyan? (N. L.) — **Felelet.** Kérdése a tanácsadáshoz nem elégséges. Nem jelöli meg ugyanis, hogy nagybátyja milyen minőségben (pl. gyám, gondnok) szerepelt az eladásnál, nem jelöli meg továbbá, hogy mit nevez kényszernek.

Kérdés. Amerikában születtem, a háború alatt mint katona szolgáltam itt, most szeretnék visszamenni. Hogyan szerezhetném meg az útlevelet? (K. P.) — **Felelet.** Először meg kell szereznie a beutazási engedélyt és közeli rokonaitól közjegyzői okiratba foglalt oly értelmű nyilatkozatot, miszerint azok biztosítják, hogy munkanélküliség esetén eltartják. Megjegyezzük azonban, hogy ezen okmányok megszerzése után vízumot (látamozást) csak jó idő múlva tud kapni, az eddigi jelentkezettek nagy száma miatt.

Kérdés. Takarmányos pajta mellé milyen távolságra rakhat szomszédom istállótrágyát? (N. N., R. L.) — **Felelet.** Ezt a kérdést községi szabályrendelet szabályozza. Amennyiben a trágya lerakása folytán önként kára lehet, a távolság meghatározása végett forduljon a községi előjárásához.

Kérdés. 1. 200 hold kiterjedésű ingatlan tulajdonosa, tekintettel a földreformra, ingatlanát kls- és törpebirtokosoknak adta haszonbérbe. Hogyan kell eljárni a dologban? 2. A nemesi címet kitől kapják, átszáll-e az apáról a fiúra és tartoznak-e a nemesek egyházi szolgáknak fizetni? (Egy hű olvasó.) — **Felelet.** 1. Így általánosságban, minthogy nem jelöli meg közelebbről, mit is kíván tudni, válaszolni és tanácsot adni csak teljes címének közlése mellett lehet. 2. A nemesi rang tovább száll a lemenőkre. A nemességet adományozni mindenkor kizárólag a koronás királynak volt a joga. Ha az illető egyébként az egyházi terhekhez hozzájárulni köteles, tisztán azon a címen, hogy az illető nemes, a terhek alól nem mentesül.

Kérdés. 1. A numerusz klauzusz törvényét miért támadják a zsidók és a szociáldemokraták? 2. Hol kell levenni a kalapot? (K. G., Ókecske.) — **Felelet.** 1. A «numerusz klauzusz» magyarul «zárt szám»-ot jelent. A törvény alapján az egyetemeken és más iskolákban, ahonnan az orvosok, tanárok, ügyvédek, bírák, mérnökök stb. kerülnek ki, csak annyi zsidó ifjút szabad felvenni, amennyi az összes tanulók és a zsidó népesség száma között arányos. Természetes, hogy ez a zsidóságnak nem tetszik, mert megghusítja azt a törekvésüket, hogy Magyarországon a szellemi élet vezetői legyenek és a szellemi foglalkozások terén elnyomják a magyarságot. A szociáldemokraták az «egyenlőség» jelszava alatt követelik a «numerusz klauzusz» eltörlését és munkásság-ellenesnek hirdetik. Ez csak cégér a számukra, mert valójában ebben az esetben is a zsidóság céljait szolgálják. A «numerusz klauzusz» nem is lehet «munkásellenes», hiszen a munkásság mind magyar, zsidó csak mutatóba akad közöttük. Magyar ember fiára pedig — akár munkásnak, akár miniszternek a gyermeke — nem vonatkozik a numerusz klauzusz. 2. Magyar ember nemcsak a templomban, hanem a szobában is leveszi a kalapját, másrészt magát is megbecsüli a kalaplevételével, mert egymásnak a tisztelget megadni illik és ha ezt nem tesszük, illetlenek vagyunk.

Kérdés. 1. A Méltószétségs című könyv mennyibe kerül postaköltséggel együtt? 2. Hol van a Budapesti m. kir. pénzügyigazgatóság? 3. Hol lakik a belügyminiszter? (I. J., Lickópuszta.) — **Felelet.** 1. 490 korona. 2. Budapest, Fővámplota, IX., Fővám-ter. 3. Budapest, VIII., Mária-utca 34.

Kérdés. Hogyan lehet almafáról a vértetűt kiirtani? (K. P. Szendrő.) — **Felelet.** Az almafa vértetű elleni védekezésről a tél folyamán a lapban részletesen írtunk, azt valamelyik régebbi számunkban bizonyára meg fogja találni. A védekezés legkiseb- sebben végrehajtható a tél folyamán és pedig úgy, hogy az almafákat jól bepermetezzük gyümölcsfa-karbolineummal, még pedig 15 százalékos oldattal (85 liter vízben 15 kg. gyümölcsfa-karbolineum). Eközben ügyelni kell arra, hogy silány gyártmányú gyümölcsfa-karbolineumokat ne vegyünk igénybe, amelyek különféle hangzatos elnevezések alatt kerülnek forgalomba, mivel ezek vagy a fának vannak ártalmára, vagy pedig nem alkalmasak a vértetűvek kipusztítására. Ha a vértetű csupán egyes helyeken, nevezetesen ág- vagy törzsszebforrásokban tanyázik, elégséges ezeket 15 százalékos gyümölcsfa-karbolineumba mártott kefével jól megdörzsölni. Olyan esetekben, amikor az almafákon a vértetű már nagyon el van hatalmasodva, a téli permetezést két ízben kell megismételni; a második permetezésnek a legalkalmasabb ideje rügyfakadás előtt van.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Gazdatársadalmi hírek.

A szőlősgazdák újabb hitelt kérnek.

A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete április hó 22-én közgyűlést tartott, ahol a szőlősgazdák jelenlegi nehéz helyzetével foglalkoztak. Drucker Jenő dr. előadó ismertette a bortermeles helyzetét, hangoztatta, hogy az állam hatszázmillió koronás kölcsönre nem elegendó a szőlőbirtokosság hiteligenyeinek a kielégítésére és nem elégíti ki a szőlősgazdákat azért sem, mert nemcsak az összes homoki szőlőtermelőket, de egyes fontos hegyvidékek szőlőbirtokosait is kirekesztette a hitel igénybevételelől. Az egyesület azzal a kéréssel fordult a kormányhoz, hogy jelenlegi nehéz helyzetükben újabb kölcsön melletti folyósításával legyen segítségére a szőlősgazdáknak. Kívánatosnak tartja az egyesület új bortörvény létesítését. Kéri továbbá a földművelésügyi minisztert, hogy készítse egy törvényjavaslatot, mely a nem homoki stb földön való szőlőtelepítést megnehezíti és egyúttal a direkttermő mérlektelen terelőállításnak gátat emel. A földművelésügyi miniszter képviselője, Mayer Henrik miniszteri tanácsos kijelentette, hogy az új bortörvény tervezete elkészült és valószínűleg egy hónap letelte előtt a nemzetgyűlés elé kerül.

Megváltási eljárás alá kerülő birtokok.

Az Országos Földbirtokrendező Biróság legutóbb a következő birtokokra vonatkozóan rendelte el a megváltási eljárást: Felsőtelekes községnek — Timár István és neje birtokára; Grábóc községnek — Honig Albert birtokára; Szentsimon és Felsőhangony községnek — Grósz Miksa és neje birtokára; Miháld községnek — a budapesti központi papnövelde és Valkó Ágoston birtokára; Siklósnagyfalu és Kistapolca községnek — Spitzer Ede és társai birtokára; Bakonytérd és Ravadz községnek — a Pannonhalmi Szent-Benedek-rendi főapátus birtokára.

Rézgálicért a földművelésügyi minisztériumhoz kell fordulni.

A földművelésügyi minisztérium a hazai gyárakkal rézgálic gyártására és forgalombahozatalára újabb megállapodást létesített. A rézgálic vagon- és hordótelekben kerül közvetlen a gyáraknál eladásra. A községi előjárás útján rendelt tételek, tíz méter-mázsát meghaladó mennyiségnél is, már olcsóbban, vagon-tételben árban fogják számítani. A megrendeléseket a m. kir. földművelésügyi minisztériumhoz kell intézni.

A Gazdaszövetség közgyűlése.

A Magyar Gazdaszövetség az elmúlt héten tartotta közgyűlését. Bernát István elnök megszabású megnyitó beszédében részletesen foglalkozott megcsonkított hazánk gazdasági és társadalmi bajaival, amelyek az ország közgazdasági életének egészséges fejlődését és talpraállásunkat gátolják. Az általános nyomorúság között a tőzsde a munkátlan elemeknek a nyereszkesedés kaprázatos lehetőségeit kínálja. Közgazdasági életünk a tőzsdére van bízva, a tőzsdei életnek elfajulása tehát közérdekből szükségessé teszi szigorú rendszabályok alkalmazását, illetve a tőzsdének korlátok közé való szorítását és a tőzsdei visszaéléseknek szigorú megtörlését. Ezután dr. Darányi Ignác, a Gazdaszövetség tiszteletbeli elnöke azt indítványozta, hogy az osztrákok kiváló agrárvevő, Szinits von Hohenblum lovagot a szövetség legközelebb megtartandó jubileuma alkalmából küldöttségileg üdvözölje. Az indítvány egyhangú elfogadása után Czettler Jenő igazgató ismertette a szövetség múlt évi működését, majd rámutatott a gazdák nehéz helyzetére és arra, hogy a nép nem képes a megfelelő termelésre, mert nincs megfelelő hitele.

A „Hangya” áruelőlegbetétek után tizenkét százalékos fizet.

A «Hangya» központi igazgatósága a változott pénzviszonyokra való tekintettel, az áruelőlegpénztáraknál áruelőlegkönyvecskékre elhelyezett áruelőlegbetétek után 1923 május hó 1-től kezdődőleg további intézkedés évi 12 százalékos fizet.

Huszonötéztendő az Országos Központi Hitel-szövetkezet.

Az Országos Központi Hitel-szövetkezet is most ünnepli fennállásának huszonötéves jubileumát és ezt az alkalmat az elmúlt héten háziünnepelték meg. A tisztviselőik nevében **Graff Ignác** főügyész mondott üdvözlőbeszédet, amelyben felölelte az OKH egész múltját, benne Korányi Frigyes báró, a volt és Horánszky Dezső, a jelenlegi vezérigazgató érdemeit. **Seidl Ambrus** elnök meghatva válaszolt az üdvözlésre. Ezután **Horánszky Dezső** vezérigazgató beszélt. Kétségtelen — mondotta többek közt — hogy **Károlyi Sándor** gróf és táborkara, akiket talán még ezidőszent nem is ért meg a törpe kor, de akiknek jelentősége kitörülhetetlen a magyar naggyátörékvés történetéből, örök időkre megalapozták a szövetkezeti eszmét. Nekünk csupán az lehet feladatunk, hogy a *szent hagyományokat, amelyek reánk maradtak, ápoljuk, növeljük és majdan érintetlenül adjuk át az utánunk következő nemzedeknek.*

A tiszántúli mezőgazdasági kamara pályázatot hirdet a „legszebb kalászra“.

A termelés minőségi és mennyiségi felfokozása érdekében a **Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara** pályázat útján versenyt hirdet a gabonaművekből legszebb eredményt előállítók számára a debreceni mezőgazdasági kamarakerületben. A pályázatra bármely őszi vagy tavaszi gabonaféléből, a tábla különböző helyeiről gyűjtött ötven kalászból álló, tövesen kivett növényből kötött csokor küldendő be, hogy a növény egészének minden része bírálattá tárgyává legyen tehető. A kamara óvja a pályázók egyes töveknek úgynevezett mesterséges felhizlalásától, mert e pályázat nem az egyéni hiúságot szolgálja, hanem a Tiszántúli mai gabonatermelésének és a további teendőknél megállapítását. A kalászonkal szemes minta is, továbbá talajminta is küldendő. A pályázaton résztvenni kívánók e szándékukat július hó 15-éig kell, hogy a Kamara hivatalához (Debrecen, Piac-utca 9., I. em.) bejelentésük. A részletes pályázati feltételeket válaszbélyegez boríték beküldése ellenében az érdeklődőknek díjtanulán megküldi a Kamara. A pályázati beküldés határideje szeptember 1. A bemutató szeptember hó második felében lesz. A bírálattal az ország legkiválóbb szakemberei részvételével történik, akiket előadások tartására is felkért a Kamara.

Gazdatisztek országos gyűlése.

A **Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete** folyó hó 26-án tartotta Budapesten **Székács Elemér** gazdasági főtanácsos elnöke alatt negyvenharmadik évi közgyűlését. Székács Elemér elnöki megnyitóját után **Fabricsius Endre** ügyvezető-igazgató előterjesztése alapján elhatározta a közgyűlés, hogy felterjesztésben kéri a földművelésügyi minisztert, hogy a készülő novellában a birtokreform folytán állásukat veszített gazdatisztek részére lehetővé tételék, hogy a vagyonválságterületekből járadék közép-birtokokhoz juthassanak, továbbá, hogy a mezőgazdasági kamaráról szóló törvény úgy módosíttassék, hogy abban a gazdatisztek is egy kuriával hivatalos képviselőt nyerjenek.

A pécsi lókitvelői vásár eredménye.

A pécsi lókitvelői vásárra felhajtottak 1313 lovat, ebből eladtak 937-et, bizományi uton elkelt 220. Kivíttek 975 lovat, ebből Ausztriába 582, Németországba 282, Olaszországba 63, Csehországba 48 kerül. Forgalmi adóban befolyt 11 millió korona. A mezőgazdasági kamara kapott 4,800.000, a baranyavármegyei lótenyésztési alap 98.700, Pécs városa 2,300.000 és a pécsi jótékony nőegylet, ahol a vásár adminisztrációs ügyeit intézték, 60.000 koronát. A pénztár összes forgalma százezer koronával meghaladta az egymilliórd koronát. Kivitelilekben befolyt 50,200.000 korona, többtermelési illetékben 748,600 korona, vámkézelési illetékben 3,528.750 korona.

Az Országos Földbirtokrendező Biróság teljes ülése.

Az Országos Földbirtokrendező Biróság az elmúlt héten teljes ülést tartott, amelynek főtárgya azoknak a bírósági tagoknak eskütétele volt, akiket az Országos Mezőgazdasági Kamara kiküldött tagjai sorából most nevezett ki az államfő. A kinevezettek között feltűnően szép számban szerepelnek vérbeli kispapok, akik most

alkalmat nyernek arra, hogy a törvény végrehajtásánál gyakorlati tapasztalataikat értékesítsék. A kispapok bírák eddig is igen hasznos tagjai voltak az OFB-nek, tehát jövőbeli működésükhöz a legjobb várakozásokat fűzhetjük. Eskütétel előtt **Tóth János** az OFB elnöke ismertette a bíróság idáig való működését a földreform-törvény végrehajtása terén, amely szerint április hó 27-éig 49.010 ház hely alakult; törpe- és kisbirtokra felszoltott 194.059 katasztrális hold 1405 négyeszőgöl; ezenfelül kis kaszónbirtokok alakítására átvettelt 258 községben 56.941 katasztrális hold 1590 négyeszőgöl. Megválasztási eljárás lefolytatására a bíróság 2829 községbe küldött ki bírót. A bírósághoz a mai napig összesen 56.715 beadvány érkezett. Ezután az elnök hangsúlyozta, hogy most már gyorsabb lesz a végrehajtás menete, mert a bíróság túl van a kezdet nehézségein s igen sok ügyet előkészítettek a döntésre. Ova int attól, hogy a túreltelenség követelte gyorsaságnak a munka alaposságát feloldozzuk. Nem a gyorsaság a fődolog, hanem az, hogy a pártatlan, megfontolt és lelkiismeretes végrehajtás a szociális jóléti, a termelési érdekeit és az egyetemes szempontokat minél jobban szolgálja. Fenn kell tartani a politikailag független bíróság teljes jogkörét, mert a rendezendő vagyoni jogi kérdésekben a független és pártatlan bíróság nyújtja a felelőseket a legelőkeltebb és egyedüli szilárd biztosítékot.

A bölcső kincse. (Válasz március 11-iki vezércikkünkre.)

A «Vasárnap» márc. 11-ik számában «A bölcső kincse» című cikket elolvassva, örömmel látom, hogy a «Vasárnap» méltó módon foglalkozik az egyke kérdésének megoldásával. Mindenki, aki ennek a kérdésnek megoldását felkarolja, a jövő nemzedék s így a haza érdekében cselekszik. Nem megyünk azonban sokra szép beszédekkel, vezércikkel, itt az államnak, a törvényhozásnak kell tenni, hogy a törvény erejével biztosítsa a jövő nemzedéket s ezzel a magyarság elpusztulását megakadályozni törekedjék.

Ma az állam ép az ellenkezőt teszi. Van egy törvényünk, melylyel nem az anyát védi, hanem védi a bűnös bábákat és orvosokat. E törvényünk a következőket mondja (Btk. XIV. f. 285. §.): «A teherben levő nő, aki még magzatát szándékosan elhajtja, megöli, vagy azt más által eszközölteti, ha házasságon kívül esett teherbe: a magzatüzést büntetett követi el és két évig terjedhető börtönnel, ellenkező esetben pedig három évig terjedhető börtönnel büntetendő. Ugyanezen büntetés éri azt, aki a büntetett a teherben levő nő beleegyezésével követi el, ha pedig azt nyereségvágyból tette, öt évig terjedhető börtönnel büntetendő».

A törvénycikknek az a nagy hibája, hogy abban büntetik az anyát. (Elég büntetés az neki, amelyet a magzatelhajtással kapcsolatos betegségek okoznak!) Nem kellene mást tenni, mint e törvénycikket oda módosítani, hogy az követi el a magzatüzést büntetett, aki azt végrehajtja. Mert ma a büntetéstől való félelem miatt az anyák nem árulják el azt a bábát, vagy orvost, aki rajtuk magzatüzést eszközölt, mégha beteggé is tették ezáltal őket s hozzátartozóik, ha megtudják, a feljelentést nem merik megtenni, mert ugyanakkor, bajba sodornák a hozzátartozóikat is. Ezek tudatában a törvény «védelme mellett» nyugodtan dolgozhatnak az elvetemült bábák és orvosok.

Tudom jól, hogy ekkép módosított törvény sem fogja megszüntetni a magzatüzést, de azok számát lényegesen kevesebbit, mert ha hallja az a baba és orvos, hogy abból csak neki, a végrehajtónak lehet baja, meggondolja a dolgot, hogy ilyesmihez hozzáfogjon. Bizonyos az is, hogy az esetek nagyrészét nem az anya egyedül, hanem bűntárs segítségével végzi.

Másik dolog az, hogy két orvos bizonyítványa (véleménye) alapján, illetve védelmével akármelyik orvos megteheti, anélkül, hogy törvénybeütköző volna. Az orvos, aki ilyesmit elkövet, az attól sem fog a jó honorárium reményében visszariadni, hogy egy nem létező betegséget feltüntetve «orvosi bizonyítvány alapján» azt végrehajtsa. Társ szintén akad. Itt a törvénynek úgy kellene intézkedni, mert kétségtelven vannak betegségek, melyek mellett az anya érdeke kívánja a terhesség megszakítását, hogy ily esetekben csak közkórházi, klinikai bizonyítvány és vélemény mellett és mindenkor csak klinika, vagy kórház (!) végezhesse ezt a beavatkozást.

Ha ez a két intézkedés megtörténne az állam részéről, bizonyos az, hogy a magzatüzés sokkalta ritkábban fordulna elő, mint ma a fennálló törvény védelme mellett és annak kijátszásával. És hiszem hogy a tisztességesen gondolkodó orvosok a törvényi illeténi való módosítását örömmel látnák, csak azok az orvosok tiltakoznának ellene, akik magzatelhajtásból élnek. Mert ilyenek is vannak — sajnos — elegend. De az államnak nem az ilyen orvosok érdekét, hanem az új nemzedék érdekét kell tekinteni.

Künmadaras.

Bányay János dr.
orvos.

A kormányzó szemleútja Dunántúlon. Horthy Miklós kormányzó az elmúlt héten szemlélt tartott a dunántúli helyőrségek felett. Kíséretével először Pécselt látogatta meg. A szigeti gyakorlótéren folyt le a szemle, majd a kormányzó a Zrinyi Miklós-reálnevelő intézetet látogatta meg. Délután részt vett a kaszinóban rendezett ünnepségen, ahol ötvennégy hősi halált halt kaszinótag emléktábláját leplezték le. A környékbeli bányatelepeket nézte meg a kormányzó, este pedig folytatta útját Tolna felé. Közben leszállt Szekszárdon és Tolnamőzs községnél, ahol küldöttségeket fogadott. A tolnai helyőrség megismerlése után Baja felé vette útját a kormányzó. Bántászeiken állt csak meg a vonata, ahol küldöttség járult eléje. Baján félnapot időzött Horthy Miklós, azután pedig Hidasbonyhád érintésével Kaposvárra ment szemlélt tartani. Vasárnap a nagykanizsai helyőrséget látogatta meg s részt vett a hatodik gyalogezred zászlószentelési ünnepén. A kormányzó hétfőn reggel érkezett vissza a fővárosba. Dunántúli útja diadalmenet volt, a lakosság mindenhol őszinte szeretetét és ragaszkodását tolmácsolta előtte s a kormányzó meggyőződhetett róla, bármi legyen is, a Dunántúl lakosságának önfeláldozására mindenkor számíthat.

A vegyes bizottság megvizsgálta a himi határsérelem ügyét. Megirtuk már, hogy a cseh határőrség többször megtámadta az abaujmezei határon szolgálatot teljesítő vámőrségeinket s utoljára, április 12-én a himi vámőrségünk egyik tagját súlyosan megsebesítették. A magyar kormány az ügy megvizsgálására vegyes magyar-cseh bizottság kiküldetését javasolta, amit a cseh kormány is elfogadott. A prágai kormány ennek ellenére megtorló rendszabályokat léptetett életbe velünk szemben s a határsérelemet olyan színben tüntette fel, mintha mi követtük volna el s a mi őrségeink támadták volna meg a cseh határőrséget. A megtorló rendszabályok értelmében a cseh határállomásokon nem engedték magyar útlevelel utazókat keresztül s a Felvidékről igen sok magyart kiutasítottak. A magyar kormány nem tett ellenintézkedéseket, hanem megvárta a vegyes bizottságok tárgyalásának eredményét. Ezek a bizottságok vasárnap találkoztak Him községben s lefolytatták a vizsgálatot. Jelentéseik alapján a két külügyminiszterium fogja most már elintézni a határsérelem ügyét.

A népszövetség két községet visszaitélt Magyarországnak. A népszövetségi tanács a vitás cseh-magyar határvonal ügyében kihirdette döntését, amely szerint Magyarországnak itélté Moszkó és Somosujfalu községeket és a környékbeli bányákat.

Szövetkezetek tisztelgése Károlyi Sándor gróf főtíri sirjánál. A mult hét keddjén szövetkezeti- és agráréletünk kiválóságai felkeresték mesterük, Károlyi Sándor gróf főtíri sirját és ez előtt való hódolattal nyitották meg a «Hangya» jubiláris ünnepségeinek sorozatát. Rengeteg szövetkezeti vezető és gazdaember, valamint földműves is megjelent ebből az alkalomból és a kormány képviselőjében Schandl Károly földművelésügyi államtitkár is eljött. A Himnusz eléneklése után Patacsi Dénes nemzetgyűlési képviselő Antal Iván alkalmi ódáját szavalta el, majd Meskó Pál gazdasági főtanácsos mondott ünnepi beszédet. Károlyi Sándor gróf, úgymond, megmentette népét és Magyarországot újra a magyarok kezébe juttatta. Károlyi azt az elvet vitte diadalra, hogy ennek az országnak legfőbb erőforrása a föld, a nemzet legbiztosabb pillérei az erkölcsi javakban bővelkedő és gazdaságilag is megelégedett földművelők. A gróf hatalmas létesítménye, a «Hangya» mindenképp bevált úgy, hogy a szövetkezetek túléltek az idők viharát. Végül Meskó Pál megkoszorúta a főtíri katólikus templom kriptájában elhelyezett koporsót, amelyre azután Pestvármegye is koszorút tett. Ezt követően gyászistentisztelet is volt.

Teljes sikerrel zárult az államfő inségakciója. Rakovszky Iván belügyminiszter, a Horthy-inségnyitható akció központi vezetője, most utasította a mozgalom vidéki szerveit, hogy segítő tevékenységüket zárják le és kezdjék meg a felszámolás munkálatait. Az eddigi jelentésekből már most is kétségtelenül megállapítható, hogy a mozgalmat az egész vonalon teljes siker kísérte. A tél folyamán az egész országban egyetlen mezőgazdasági munkás sem volt, akinek munkaalkatmal ne juttattak volna. Az inségnyitható mozgalom belevitte a köztudatba annak felismerését, hogy a nyomor kérdésének nem a munkanélküli segélyben rejlik a megoldása, hanem munkaalkatmal nyújtásában. Felélesztette a kisbirtokos-osztály jószívében eddig szunnyadt szociális belátást, hogy kedvezőre fordult anyagi helyzete kötelességévé teszi az inséges földművesek áldozatkész támogatását.

Alapi műkedvelők.

Az Alapi Katolikus Kör ifjúsága a tél folyamán több, pompásan sikerült műkedvelő előadást rendezett. Színrekerültek: A Piros Bugyellárás, A Béke, Fáni orvosága, Vélemény dögába című háromfelvonásos színművek, illetőleg egyfelvonásos bohóságok. A darabok betanítását és az előadások rendezését Molnár Lajos tanító és neje végezték fáradhatatlan buzgalommal és nagyszerű hozzájárulással. Képünk A Piros Bugyellárás szereplőit mutatja be.

(Behűldte Vfi. Baranyai Imre Alapról.)

Az új dohányárak. Dohányok. Legfinomabb török 2500, finom török 1440, finom hercegovina 880, középfinom török 600, kiváló finom magyar 540, legfinomabb magyar pipadohány 400, finom magyar 300, középfinom magyar 280, hazai pipadohány 220, kapadohány 220 korona 100 grammonként; legfinomabb magyar szivarkadohány 100, magyar pipadohány 40 korona 25 grammonként. Szivarok: Regalitas 120, Trabucos 100, Britanica 100, Millares 90, Delicias 80, Cuba-Portorico 70, Portorico 50, Cigarillos 35, Pannonia 12, Vegyes külföldi 35 korona darabonként. Szivarkák: Nilus 40, Stambul 35, Memphis 30, Mirjam 16, Király 16, Hölgy 14, Hercegovina 12, Symphonia 11, Duna 7, Dráma 7, Magyar 6 korona darabonként.

Száz százalékkal emelték fel a gyógyszerárakat. A hivatalos lapban legutóbb ismét rendelet jelent meg, amely a gyógyszer árát általában száz százalékosan emeli fel. Illetékes helyen azzal magyarázzák ezt az intézkedést, hogy a korona és a márka az utóbbi időben rohamosan zuhant és ez szükségessé tette az árszabás módosítását.

A bolgár földművespárt döntő győzelmet aratott a választásokon. A bulgáriai általános választások az egész országban a legnagyobb rendben folytak le. A választások eredményei a földművespárt határozott győzelmet jelentik, amennyiben a párt több, mint kétszáz mandátumot nyert a kétszáz-negyvenhatból.

Előfizetőkhez és olvasóinkhoz!

A napról-napra emelkedő drágaság oly súlyos terheket ró ránk, hogy kénytelenek vagyunk — s velünk együtt valamennyi újság — lapunk árát felemelni.

A *Vasárnap* nem az üzleti haszonért, nyereségért, hanem önzetlen, ideális célokért, a magyarság jobb jövőjéért küzd. Négyesztendei munkája erre fényes bizonyíték. Epen ezért meg vagyunk győződve arról, hogy olvasóink és előfizetők megértéssel fogadják a kényszerhelyzet parancsolta áremelést, s nemcsak hogy előfizetésüket hosszabbítják meg, hanem a *Vasárnap*-ot továbbra is támogatják, terjesztik és híveket toboroznak részére.

A *Vasárnap* egyes számának ára a mai naptól kezdve **50 korona**.

Az új előfizetési díjak:

negyedévre	480 K
félévre	950 K
egész évre	1800 K

Mutatványszámot ingyen küld a

„*Vasárnap*“ kiadóhivatala
Budapest, VI. ker., Ó-utca 10. szám.

Rendelet a szennyirodalom ellen. A belügyminiszter rendeletet bocsátott ki a szennyirodalmi termékek terjesztésének megakadályozására. A rendelet utal arra, hogy ezek a fércmunkák a néplélekre és főként az ifjúságra gyakorolt méltatlan hatásukkal és ezzel kapcsolatban a vallásérkölcsl, valamint a nemzeti érzés lazításával a közelmúlt forradalmi állapotainak egyik előkészítő tényezőjeként szerepeltek. A miniszter szigorú kötelességévé teszi a rendőrhatalóságoknak, hogy a sajtótermékek utcai terjesztését az eddiginél fokozottabb ellenőrzés alá vegyék és az engedély nélkül terjesztők ellen a kihágási eljárást haladéktalanul indítsák meg.

A nyomor áldozata. Borbás József maglódi cipésmester borzalmas családirtást követett el. Borotvával átvágta négy gyermeke torkát, azután magával végzett. A cipésmester a cipészsztrájk miatt Budapesten is hasztalan nézett kényér után, ami annyira elkésztette, hogy végzetes tette szánta magát. Az ötödik megsebesített leánya sikoltozása figyelmessé tette a szomszédokat, akik besiettek a lakásba, majd a rendőrségre szaladtak. A helyszínen megjelent községi orvos azonban már csak a beállott halált állapíthatta meg. A csendőrség megállapítása szerint Borbás József nagy nyomora miatt követte el tettét, egyébként békeszerető, jóra való embernek ismerté őt mindenki.

Egy nemzetgyűlési képviselő nővérének borzalmas halála. Kunszentmártonból kapjuk a hírt, hogy Kuna Jánosné, Kuna P. András nemzetgyűlési képviselő testvérhuga a minap szörnyű szerencsétlenségnek esett áldozatul. Hogy csúszos bántalmait kiizzadja, forró kemencébe bújlt. Pillanatok alatt elvesztette eszméletét és mire kihúzhatták, a sző tejjes értelmében megsült. A vigyázatlanságának áldozatul esett asszony Kunszentmártonban és környékén ismert volt játékonyságáról.

Ősrégi lovagsírra bukkantak Fehérvárott. Mint székesfehérvári lapok írják, felette érdekes leltre bukkantak az ottani drótnélküli távirótelepen. Ásatások közben az egyik munkásnak a szerszáma megakadt a földben és amikor a kíváncsi kutatók mélyebbre hatoltak, a talajból hatalmas méretű kardmarkolat bukkant fel. A kard, amely a földből hamarosan napvilágra került, pallósszerű és kétélű, a pengéje közepén el van törve, arany és ezüst díszítése azonban arra enged következtetni, hogy valamikor előkelő harcoshoz lehetett. Mellette a földben arannyal és ezüsttel díszes több hengelyvasat és löcsontvázfejet is találtak. A leletet a talajból kiálló ezüst drótszál hívta fel a munkások figyelmét. Másnap folytatták a kutatást és úgyszólván teljesen ép állapotban lévő Szent István király korabeli sírra bukkantak.

Akik megölt — a görbe lába. Pozsonyból jelentik: Muha Mária 18 éves leány lügköldadatot ivott lakásán s az állami kórházba szállították. Itt a leány bevallotta, hogy azért akart megölni az élettől, mert görbe volt a lába. A leány sérüléseibe belehalt.

Megnősült az angol király kisebbik fia. Az elmúlt héten ment végbe a yorki herceg esküvője lady Elisabeth Bowes Lyonnal, aki egy ősrégi skót arisztokrata család leszármazottja. Az esküvő természetesen a lehető legparádésabb keretek közt folyt le. Tízezer rendőr állt sorfalat a Westminster-apátemplomhoz vezető úton, a közönség számára hatalmas tribünöket emeltek az út szélén. Temérdek ember gyűlt össze, csak a tribünökön 250 000 ember számára volt hely, nem szólva azokról, akik úthosszat álltak. A villamosvasutak a szokottnál ötmillió jeggyel nyomattak többet, hogy lebonyolíthatassák a minden méretet felülmúló forgalmat. A lakodalmi kalács, amelyet a vendégereg számára sütöttek, három méter magas és három és fél mázsa súlyú.

Oroszlánvadászat a jász-kunok hazájában. Ha saját szemünkkel nem olvastuk volna, el sem hinnők, micsoda érdekes és különös ötlete jött néhány szolnoki vadásznak. Többen összeállottak ugyanis és a budapesti állatkertből megvásárolták a legkiéredesebb apaoroszlánt és most — a vérere szomjaznak. Szegény aggá szelidült «fenevad» nem is sejtí, micsoda borzalmat vég készülődik reá: az alkalmi egyesület belépődj mellett körvadászatot rendez a szerencsétlen páriára és ezen a társas öldöklésen mindenki résztvehet, aki Szolnokon forgatja kezében a puskát és akinek pénze van a furcsa élvezetre.

Balul végződött párbaj. Nemrégiben súlyos kimenetelű kardpárbaj folyt le az egyik fővárosi vívóteremben. Landauer Eduárd banktisztviselő és Kirchner Sándor fregatthadnagy vívott egymással igen szigorú feltételű kardpárbajt, amely Kirchner súlyos sebesüléssel végződött. A kard vállán keresztül metszette az ütőeret. Kirchner azonnal kórházba szállították, ahol le kellett vágni a karját, mert orvosai csak így bíznak felépülésében. A rendőrség szigorú vizsgálatot indított az ügyben.

Szunyograj támadott meg egy gőzhajót. Londonból jelentik, hogy egy Carth-Castle nevű gőzöst, amely Portugál-Keletafrikából Angliába volt úton, a tengeren moszkítóraj lepette meg. A moszkító tudvalevően veszedelmes csípésű szunyogfajta, amely a maláriát terjeszti. Hét utas és egy matróz néhány nap alatt csakugyan meghalt maláriában a csipések miatt.

Példámon megbüntettek egy árdráglító kereskedőt. Az uzorabírótság vád alá helyezte üzletszerű árdráglítás büntette miatt a Rákóczi-úti Világáruháza tulajdonosát, Wiener Ignác kereskedőt, továbbá hat alkalmazottját, mert a kirakatban túlmagya árakat függesztettek ki. Az uzorabírótság a most megtartott tárgyaláson; Wiener Ignácot háromévi börtönrre és tízmillió korona vagyon jóvátevése ítélt. Az ügyész indítványára a bíróság azonnal le tartóztatta Wieneret és kimondotta, hogy még óvadék ellenében sem helyezi szabadlábra.

TRÉFÁK

A fogadás.

Néhány jó cimborá bement a korcsmába s öt liter bort hozott az asztalra; de jó előre azt mondták a korcsmárosnak, hogy az italt az fogja fizetni, aki a fogadásukat elvesztette. A vendéglős természetesen beleegyezett, de mikor már a negyedik liter bor is lecsúszott a társaság torkán, megkérdezte, hogy hát tulajdonképpen mibe is fogadtak?

— Abban fogadtunk — mondja az egyik — hogy a szabadszentkirályi templom tornya jobbra vagy balra fog-e eldőlni. En azt mondtam, hogy balra, ők pedig, hogy jobbra. Reméljük, hogy néhány száz év múlva megtudjuk, kinek van igazsága. Természetes, hogy a vendéglős az ötödik literet már a hátukon öntötte végig. (Beküldte: Lőrinc Gyula, Kísvarjáról.)

A kártyás.

Asszony (a hosszú orral hazatérő férjéhez:) Ó, már megint kártyáztál? Megint vesztettél? Bár csak sohase tanultál volna meg játszani!

Férj: Bár megtanultam volna!

Jellemrajz.

Bíró: Egyedül követte el a lopást?
Tolvaj: Igenis. Nem járok én lopni cimboráival. Sose tudni róla, becsületes ember-e vagy gazember!

Szemle előtt.

Kapitány: Káplár! Holnap az ezredes úr szemlét tart. A piszkos legénységet tartsa odabent. Megértette?

Káplár: Igenis, kapitány úr. A pékek és szakácsok nem rukkolnak ki!

REJTVÉNYEK

1. Képrejtvény.

(Beküldte: Wellinger József.)

2. Versesrejtvény.

Nevemben van kicsiny állat
Drága a bundája;
Mellette van egy szép vidék,
Kisgazdáink alma;
Vásárral is rendelkezik,
Van hely elég rája;
Régi, híres, szép, nagy város
Szép magyar hazánkba'.

(Beküldte: Lőrinc Gyula, Kisvá-
jásról.)

3. Találós kérdés.

Madár vagyok, magasra
szállok; tégy egy vesz-
szőt reám, mindjárt nő-
vény leszek.

Mi vagyok?

(Beküldte: Lantos István, Cson-
grádról.)

A rejtvenyek helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával 21-ik számunkban közöljük.

A 15-ik számban közölt rejtvenyek helyes megfejtése:

1. Képrejtvény: Fel a tette szívvel, karral.
2. Tréfás kérdés: Könyv, ujság.
3. Betűrejtvény: Balatonfőkajár.

Megejtették: Bujdosó Nusika, ifj. Urbányi Ferenc, ifj. Mészáros Lajos, Sivák Ferenc, Boros Mihály János, Nagy Zsuzsanna, Lantos István, Jankó György, ifj. Bali Sándor, Dorvtorics András, Takáts Juliska, Kálovits János, Szekeres István, Horváth Janika, Borsi Mózes, Tóth Zsuzsanna, Kugyella István, ifj. Buthi József, Jankovits János, Molnár István, Urbányi Ferenc, Katona Károly.

Jutalomkönyvet nyertek: **Jankó György (Dávidháza), Kálovits János (Zomba), Horváth Jani (Alsóalap), Kugyella István (Kiskunlacháza), ifj. Buthi József (Beled).**

A 16-ik számban közölt rejtvenyek helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával jövő heti számunkban közöljük.

VÁSÁR ÉS PIAC

(Fővárosi árak április hó 29-én.)

Gabonavásár. Búza 76 kilogrammos tisztavidéki 270—272¹/₂, egyéb 265—70; 78 kilogrammos 275—280, egyéb 270—275, rozs 170—175, takarmányrapa 155—160, sörárpa 160—170, zab 165—170, tengeri 165—170, korpa 80—81 kilogrammonként.

Vágóállatvásár. Ókor, legjobb minőségű 820—850, kivételesen 1000—1050, közép 580—800, silány 400—540. Bika, jobbminőségű 700—800, kivételesen 850—950, gyengébb 460—650. Tehén, jobbminőségű 650—800, kivételesen 900—1000, gyengébb 420—600. Kicsontozni való marha 350—450, növendékmárha 450—620 korona kilogrammonként elősúlyban.

Sertésvásár. Könnyű sertés 1000—1400, közepes 1200—1440, nehéz sertés 1100—1460 korona kilogrammonként elősúlyban.

Vetőmagvak. Lucernamag, nagyaránkás nem tisztítható 85.000—90.000, lucernamag, nagyaránkás tisztítható 95.000—105.000, lucernamag, nagyaránkamentes 110.000—125.000, lucernamag, ólomzárólt pirosbárcás 135.000—145.000, lóheremag, nagyaránkás nem tisztítható 95.000—120.000, lóheremag, nagyaránkás tisztítható 150.000—160.000, lóheremag, nagyaránkamentes 175.000—190.000, mák 65.000—67.000, baltacimmag 22.000—23.000, tavaszibükköny 15.000—15.000, köles 15.000—16.500, muhar 25.000—26.500 korona métermázsánként. Eredeti északnémetországi takarmányrépamag 1700, belföldi takarmányrépamag 1200, eredeti északnémetországi cukorrépamag 500, belföldi cukorrépamag 350 korona kilogrammonként Budapesten.

Takarmány. Rétiszéna, elsőrendű 6300—7500, másodrendű 4850—6250, nádtakarmány, száraz 2800—3300, muharszén 6800—7300, zabosbükköny 7000—7400, takarmányrépa 1300—1700, alomszalma 4000—4800, zsupszalma 4800—5000 korona métermázsánként. — *Budapesti múltakarmánypiac:* Korpa másodikkézből 90, 8-as másodikkézből 110, konkoly 100, szárfiórt répaszelet 90, szárfiórt moslék 100, malátácsira 90, lótap 65, olajpogácsafélék 120, extrahált liszt 60 korona kilogrammonként.

Lóvásár. Igás kocsiló, nehéz 210.000—650.000, igás kocsiló, könnyű 130.000—400.000, szamar 40.000—85.000 koronáig.

Nyersbőr. Nyers marhabőr 1100—1200, száraz 2300—2400, nyers borjúbőr 2300—2400, száraz 4600—4800, sózott lóbőr 9—10.000, száraz 7—8000, gyapjús juhbőr 900—950, nyírott juhbőr 750—800, báránybőr 750—800 korona kilogrammonként.

Gyapjú. Középmínőségű áruért 1600—1800 koronát fizetnek kilogrammonként netto, záros állapotban.

Tej és tejtermékek. Tej 182, habtejszín 1200, tejfel 420—450 K literenként. Elsőrendű teavaj 3500, másodrendű 3000, tehéntúró 400—420, juhtúró 1200—1450, kevert 570—640, juhsajt 660—700, óvári 1600—1700, trappista 1600—1700, gróji 1700—1800 K kilogrammonként.

Baromfi és tojás. Csirke párja 2000—4000, tyúk párja 4500—5500, kappan, hizott párja 5000—9000, hizott liba 1800, hizott pulyka 1200 korona kilogrammja. Tojás darabja 42—44 K.

Bor. Árak: fehér homoki borokat, 10°/o-os urasági tételeket, 62—68 K, 9 fokos parasztárú 50 K-től fölfelé, hegyi borokat, 10 fokosokat körülbelül 75—80, 11 fokos homoki borokat 90—95 K, jobb fajtaikat drágábban fizetnek ma. Tokajhegyalján 1922. évi 12 fokos bort 120—130 K-val lehetne hordó és seprő nélkül vásárolni. 8¹/₂ fok Otelló borkért legutóbb Gyöngyösön 62 K-át fizettek.

Főmunkatárs: **Buday Barna.**

Felelős kiadó: **Meskó Pál.**

Főszerkesztő: **Meskó Pál.**

Felelős szerkesztő: **Héjj Imre dr.**

SZÖVETKEZETEK FIGYELMÉBE!

Elsőrendű színbőrből készült férfi-, női-, gyermekcipők, box-, sevro- és zsíros-bőrből a legjutányosabb napi árakon szerzethetők be a

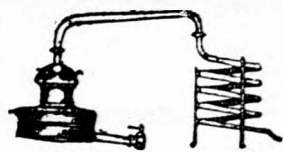
„HANGYA“ CIPŐOSZTÁLYNÁL.

MUNKÁSCIPŐK NAGY VÁLASZTÉKBAN.

Pálinkafőző- és mosóüstök vörösrézből.
RÉZGÁLIC — RAFFIA — RÉZKÉNPOR

szab. Balaton-, Turul- és Vermorel-rendszerű szőlőpermetezőők szénkénegezők, hűti és egykezes kénporozógépek a legolcsóbb gyáriáron beszerezhetőek SZONTÁGH PÁL rézáru-gyár (Cégtfőnök Terényi Samu) Budapest, IX., Üllői-út 19. sz.

Vörösréz pálinkafőző-

üstök és

vörösréz mosóüstök raktáron mindenféle kivitelben Máthé András rézműrúgyár, Ujpest, Károlyi-utca 11. Nyugatitól B villamossal. Telefon: 140-06.

BRILLIÁNSOKAT,

gyöngyöket, rézségeket bárkinél drágábban vesz Székely Emil a. 51. (Tertz-templom m.)

Dr. Héray Andor

«Orsz. Földbirtokrendező Bíróság» által engedélyezett ingatlanforgalmi és üzletértékesítő irodája Budapest, IX., Rákos-utca 11., földszint 1. Törv. bej. cég. (Cégvezető: Daniel Nándor.)

DRÓTKERITÉS

legjobb minőségben, legolcsóbban **RENNER ÉS HAMVAI** sodronyfonat és szita drákészítőknél Budapest, VIII., Köztemető-út 3. szám. Baross-tér sarok. Keleti pályaudvar közelében.

Ha ingatlant venni vagy eladni óhajt, forduljon bizalommal hozzám; minden előrelépés nélkül, szorosan a megállapított jutalékért eléri a leggyorsabb lebonyolítást **KISS LAJOS, Budapest, IX., Lónyai-u. 19.**

A BARÁTSÁG SZIGETE

REGÉNY: IRTA + TURCHÁNYI ISTVÁN + +

(10. folytatás.)

— És most meghalunk... — mondta ez a tekintet.

— Nem! — tört ki hirtelen a magyar fiú kebléből a kétségbeesett elhatározás s nagyot dobbantott.

— Nem! — ismételte mennydörögve s pár lépéssel a máglya mellett teremve felkapott egy óriási lánggal lobogó súlyos hasábot és emberfeletti erővel magasra emelve, ordítva megindult visszafelé, a falnak, amelyen már széles rést törtek a támadók.

Vásárhelyi irtózatos ekeseredéssel rohant feljűk, bele a legsűrűbb tömegbe s megszenesedett végénél megfogva a hosszú égő fahaságot, megforgatta maga körül. Sistergett az eleven hús, ahova ért a szörnyű fegyver, tüzes zsarátok csapódott a szemekbe, az arcokba s az éhes lángok móhon kaptak a mezítelen testekbe. Hőrgés, üvöltés, jajgatás s a fájdalom és rémület száz hangja töltötte be a hegytetőt. S a magyar fiú, óriássá növekedett alakja feltartóztatlanul haladt előre a fájdalmas halált, szörnyű sebeket osztogató tüzes fegyverrel. Az összetorlódtott tömeg nem tudott menekülni, egymásba botolva, a rémülettől leigázva várta be a halálos csapásokat. Egyszerre ijesztőn tetovált arcú, színes tolldíszű alak elé érkezett Vásárhelyi Pál. A vadak törzsfőnöke... Majd oly magas, szélesvállú, mint ő, kezében lándzsa s már emeli, hogy a mellébe mártsa... Elkésett. A tüzes buzogány egy gondolattal hamarabb csapott le rá, az arcába, kioltotta szemvilágát s rémítő sebeket égetett egész fején.

Vezérük elomlását látva, szétfutott a vad sereg. S ekkor, egyedül maradván néma halottakkal és üvöltő sebesültekkel borított hegytetőn, Vásárhelyi Pál magasra emelte az égő husángot. Egy hosszú pillanatra olyan volt, mint egy élő fáklya. Fáklya, melynek fénye az európai kultúrát mentette meg a vadak pusztítása elől... Aztán messzire vetette a tüzes fadarabot, szeme előtt minden elhomályosodott, füle zúgni kezdett s össze-rogyott.

Mikor feleszmélt, Murrayt pillantotta meg, amint ágya fölé hajolt.

... felkapott egy óriási lánggal lobogó súlyos fahasábot...

— Ön derék ember! — szölt meghajolva az angol tudós. Sohasem felejtjük el önnek. Uraim, fordult a többiekhez, kiáltunk háromszoros hurrát a Mr. Vasárhelyi hazájára.

És a Csendes Óceán egy kicsiny szigetén háromszor zúgott fel a

— Hurrá Hungary... Éljen Magyarország...

Olyan volt, mint az álom...

Vásárhelyi csak most vette észre a nagy izgatottságot, ami körülvette. Kérdő tekintettel fordult a többiek felé.

— Meg vagyunk mentve! — kiáltották ujjongva, hajó közeledik, egy órával előbb pillantottuk meg s már jelt is adott, hogy észrevette a füstöt, mit a tetőn csináltunk... a Reménység-hegyén.

Délre már kikötött a Barátság-szigete partján a Wilhelmina nevű hollandi gőzhajó csónakja. Megmenekültek...

*

Az utolsó percben, mielőtt a csónakokba szálltak volna, Murray összegyűjtötte a hajótörötteket a parton és meghatottságtól remegő hangon így szólt hozzájuk:

— A Barátság szigete legyen örök figyelmeztetés előttünk, hogy az emberiség legműveltebb nemzetei kezeit emeltek egymásra akkor, amikor a barbárság vad tömegei elpusztítással fenyegették őket. S ne feledjük el, hogy Magyarország gyermeke volt az, aki észretérített és önfeláldozásával megmentett bennünket, és az emberi kultúrát...

Mindenki kezeit szorított a fiatal magyar tudóssal, aki a boldogságtól sugárzó arccal állott közöttük...

Este, mikor a Wilhelmina fedélzetéről utolsó pillantást vetettek a Barátság-szigetere, Vásárhelyi Pál összekulcsolta a kezét:

— Nagy a te irgalmad, Isten, — rebegte — mert az ember legnagyobb eltévelyedésében is utat mutat az igazságra s az emberi gyűlölködés végtelen óceánjában is van egy piciny sziget, amely magához és isteni rendeltetéséhez téríti vissza a gyöngye embert...

VÉGE.

A LEGBIZTOSABB TŐKEBEFEKTETÉS

Kereskedők, iparosok, földbirtokosok, bérlők, vállalkozók, tőkés stb. Bankunk utján kockázatmentesen a legelőnyösebben gyümölcsözteshetik magyar koronaösszegekben elfekvő készpénzüket.

A kezelésre átvett tőkeket a budapesti Értéktőzsdén jegyzett és Pénztárunkhoz fedezetképpen beszolgáltató, legjobban megalapozott bank-s iparvállalati részvények ellenében heti kölcsönként folyósítjuk, a nyújtott hitel biztosítására szolgáló részvényténnyiség napi árfolyamértékének csupán harminc-harmincöt százaléki eszközözendő megterhelése és a hitelt felvevők — kötelezvényen alapuló — teljesen vagyoni szavatossága mellett.

Koronaátutalás e célból hozzánk a Magy. kir. állami jegyintézetnél és a Magy. kir. Postatakarékpénztárnál vezetett csekszámláink útján is eszközölhető.

Három-négyszeres zálogjogi biztosítékra kihelyezett s hétről-hétre esedékes ily készpénz-ökék után az elérhető jövedelem mindenkor:

évenként 8% kamat,
negyedévenként 2% bankjuttalék,
havonta 2% folyószámlai juttalék
és ezidőszertint:

heti előzetes 2% folyósítási juttalék,
ami évente utólagosan körülbelül 250% (kettőszázötven százalék) folyósítási juttaléknak felel meg. Üsszekezelési költségeink heti 1/4%.

A bankunk utján ily módon kihelyezett készpénztőkeket kívánságra — minden előzetes felmondás nélkül — bármikor egészben és azonnal visszafizetjük.

RÓTH BANK

BUDAPEST, VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 45. SZ.

ALAPÍTÁSI ÉV:
1906.

FONTOS
GAZDASÁGI KÖNYVUJDONSÁGI

A SZÁNTÓFÖLD HELYES MIVELÉSE

KISGAZDÁK SZÁMÁRA

Írta: GYÁRFÁS JÓZSEF, az orsz. m. kir. növénytermelési kísérleti állomás igazgatója.
27 ÁBRÁVAL.

Évtizedes tapasztalatok alapján készült ez a pompás kötet, amely gyakorlati irányban és könnyen megérthető előadással vezeti olvasóit a többtermelés útjain. Ára (felárral és forgalmi adóval) 864 korona.

AZ ATHENAEUM KIADÁSA
Kapható minden könyvkereskedésben és elárústitónál.

Hangszerek
és
gramofonok
engedélyes árban
HANGSZER-OTTHON
Fekete Mihály-nál
Budapest, József-körút 9. szám.

Pálinkafőzőüstöket, mosóüstöket
stb. vörösrézből, elsőrendű kivitelbel raktárról szállít, központi és mezőgazdasági szeszfőződéket szakszerűen berendez:

Godra Sándor és Fia
rézművesüzeme, Bpest,
Gróf Haller-u.4.T.50-12.

Ékek, ekealkatrészek, boronák, kapálóékek, fűkaszálók,

marokrakó és kévekötő aratógépek,
lógerelyék, kézi-járgányosok,
motoros- és göcsfélpőkészletek,
szecskavágók, répavágók, darálók,
morzsolók s minden egyéb gazdasági gép és szerzőm a

„HANGYA“ mezőgazdasági géposztályánál
szerezhetők be legutányosabban.

KERÉKPÁR ALKATRÉSZEKET

friss külső-belső gummitkat,
láncok, pedálokak
nagybani gyári árban
LÁNG J. és FIA
Budapest,
József-körút 41.sz.
Árjegyzék ingyen.

Megbízható jó minőségű árút a legelőnyösebb árban

vásárolhatnak a tagok a
«HANGYA»
vidéki szövetezeteiben.

KAPHATÓK: vászon, karton, kanavász,
zephir, szövet, kész férfi- és női-ruha,
kendő, harisnya, cérna, pamut, szabó-
kellékek, valamint mindennemű rövid-,
kézmű-, konfekció- és díszműárúk.

Szakorvos rendelő vér- és nemibetegek részére. Érzést szilvarsan-oltás!
Rendelés egész nap.
VII., Rákóczi-út 32. sz., I. em. 1. (Rókussal szemben.)

Permetezőket

(Vermorel-rendszer)
kifogástalan minőségben
legutányosabban szállít

NAGY IGNÁC
BUDAPEST, VII. KER.,
KÁROLY-KÖRÚT 9. SZ.
Telefon: József 115—15.

**CSALÁDI-ISKOLAI-
SZÍNHÁZI MOZIT
AKAR?-IRJON!
HATSCHÉK FARKAS H3Z BPEST
IV KÁROLY KÖRUT 26.**

A szabadalmazott

ASTER-esszenciák

számos esetben sikerrel bevált háziszerek. Minden méregtelen hatásos anyagot koncentrántan magukban foglalnak s minden specialitást fölöslegessé tesznek.

ALPHA: étvágytalanság, gyomorhurut, vérszegénység, sápkór, májba, gyöngeség, lesóványodás.

BÉTA: tüdőbaj, légsőhurut, asztma.
GAMMA: rheuma (csúz), köszvény, vesebaj, szívba.

DELTA: székrekedés és az ezzel összefüggő bajok.

EPSZILON: bélhurut, cukorba.

ZETA: vérba, görvéllykór.

ÉTA: érelmeszesedés, ideggyöngeség, kimerültség.

THÉTA: meghűlésből eredő bajok.

RHEO-KENŐCS: rheuma (csúz), köszvény, szurások, fájdalmak, fagyások, gyulladásoo daganatok.

GERALDINÉ-ARCKRÉM: fehérit, finomít, szeplőt, pörsenést eltüntet.

Egy készítmény ára 600 korona.

Megrendelhetők egyelőre a feltalálónál
Luzsénszky Alfons szerkesztőnél.
Ideiglenes iroda: Budapest, III., Nád-u. 1.

HARANGOKAT

tiszta harangérből pontos hangolással leggyorsabban önt és szállít az Országos Harangszakértői Bizottság felügyelete mellett a

HARANGMŰVEK R.-T.
„ECCLESIA“ ALAPITÁSA
BUDAPEST, IV., IRÁNYI-UTCA 27.

FONTOS UJDONSÁGI
MINDEN GAZDÁT ÉRDEKELI

RÉTEK ÉS LEGELŐK MŰVELÉSE ÉS TERMÉSFOKOZÁSA

Írta: onesei DORNER BÉLA

360 oldal. 272 szövegábrával.

A mezőgazdaság és állattenyésztés legfontosabb problémájával foglalkozik a kitűnő szakíró legújabb, gyönyörűen kiállított, értekes könyve, amely száz és száz gyakorlati jó tanácsot foglal magában. Ára (felárral és forgalmi adóval) 3610— korona.

AZ ATHENAEUM KIADÁSA
Kapható minden könyvkereskedésben és elárústitónál.